

Musikaren eta Dantzaren Historia
D multzoa. Esperimentazio aktiboa.
Musika-errepertorioko obra egokituak edo pasarte musikal adierazgarriak interpretatzeko teknika sinpleak.
Hainbat garai historikotako dantza sinpleen praktika.
Ahots-musikako testuak dramatizatzeko estrategiak eta oinarrizko teknikak, eta haien dramatizazioa.
Musika- eta dantza-interpretazioan eta interpretazio eszenikoan erantzukizunak bere gain hartzeko, aktiboki parte hartzeko eta gozatzeko estrategiak.

PINTURA

Historian zehar, pintura inguruko errealitatea eta imajinario pertsonal eta kolektiboa irudikatzen bitartekoa izan da. Pintura komunikabide sozial, erlijioso eta politiko gisa erabiltzea funtsezkoa izan da XIX. mendean argazkigintza asmatu zen arte, ordura arte pinturaren funtzio nagusia zenetik askatu baitzuen: "errealitatearen" irudikapena. Pintura, batez ere, ideia eta sentimendu pertsonal eta kolektiboen adierazpide bihurtzen da.

Adierazpen-beharrak bezala, materialak, tresnak eta prozedurak eboluzionatu egiten dira denborarekin, eta ondare tekniko-artistiko bat osatzen dute. Ondare hori ezagutzea ezinbesteko baldintza izango da artelanak aztertu edo ekoizteko prest dagoen edozein pertsonaren baliabideak aberasteko.

Pintura 1. mailako jakintzagaia sormenari eta praktika artistikoari buruzko gogoeta baino gehiago da ikasleentzat; arteak gure gizartean duen ahalmen eraldatzailea ezagutzeko eta agerian jartzeko aukera.

Badakigu pinturaren ezagutza eta praktika hertsiki lotuta daudela Batxilergoa amaitzean ikasleen irteera-profilean jasotako funtsezko konpetentziak garatzearekin eta eskuratzearekin. Pinturaren azterketaren bidez, ikusmenaren bidez komunikatzeko eta nolabaiteko konplexutasuna duten proiektu sortzaileak lantzeko gai den nortasun artistikoaren berezko hizkuntza ikertu eta bilatzeko aukera ematen da. Gainera, askotariko arte-ekoizpenen aurrean, norberarenak zein besterenak izan, heldutasun adierazkorra, autoadierazpena eta espiritu kritikoren garapena lortzea izango da jakintzagaiaren helburu nagusietako bat. Artelanak ezagutzeak eta ekoizteak ezagutzen transferentzia mekanikoa gainditzea, eta estereotipo kulturalak, sexistak, aurreiritziak eta oztopo sozialak gainditzea sustatzen du. Gainera, giza ekoizpen orotan bezala, beharrezkoa da iraunkotasuna kontuan hartzea, bai baliabideen erabileran, bai arte-ekoizpenak sor ditzakeen hondakinen kudeaketan.

Bestalde, ekintzaitza-konpetentzia da gainerako konpetentzia guztien ardatza. Betiere ikuspegi inklusibotik begiratuta, jarduera ororen oinarri gisa, eta kultura- eta arte-ondarearen aniztasuna balioesteak dakarren aberastasuna kontuan hartuta. Irakasgai honetako oinarrizko jakintzak Kultura Kontzientzia eta Adierazpena konpetentziaren sei osagaien inguruan eta horietatik eratorritako sei konpetentzia espezifikoaren inguruan artikulatzen dira. Konpetentzia horiek honako hauetan oinarritzen dira: margolanen ezagutzan eta balorazioan, horien azterketan eta teknikak jasotzean, eta lan horien erabileran arte-ekoizpenak egiteko, bakarka zein taldean, prozesu horiek erronka pertsonal eta aukera profesional berrietan txertatuz.

Ebaluazio-irizpideak ezartzeko, ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak barne hartu dira.

Honako hauek dira jakintza-multzoak:

- A. Ikusizko hizkuntzaren eta pertzepzioaren oinarrizko elementuak eta printzipioak.
- B. Materialak: Multzo honetan, antzinasunetik erabili diren euskarriak, materialak eta teknikak aztertu dira, baita sailkatzeko moduak, izan ditzaketen elkarreraginak, segurtasuna eta ingurumen-inkaktuak ere.

- C. Pintura-teknikak: Multzo honetan kolorearen inguruko teknikak landuko dira, hala nola erabili beharreko euskarriak eta horiek arte-ekoizpenetan dituzten aplikazioak, eta teknika bakoitzari lotutako ezaugarri plastikoak eta estilistikoak aztertuko dira.
- D. Pintura Artearen Historiaren bidez. Ezagutza, balorazioa eta analisisia.
- E. Proiektu grafiko-plastikoak. Jarrerak: Multzo hau lotuta dago lanaren antolamenduarekin eta lan artistiko propioen eta besteen behaketan eta produkzioan garatu beharreko jakintza orokorrekin. Banakako eta taldeko proiektuen plangintza eta portaera-arauak, aniztasunarekiko errespetua, autokritikaren garapena, ahaleginaren balorazioa, porrotaren bidezko ikaskuntza, etab.

Irakasgai hau Batxilergoko lehenengo mailan eskaintzen da, modalitate guztietarako hautazko aukera gisa, eta asteroko saioak ikastetxearen antolakuntzak emango ditu.

Ikaskuntza-egoerek elkarri lotutako lana ahalbidetuko dute. Horrela, lan-munduan eta mundu profesionalean proiektatzen denarekin bat datozen lan-metodologiak jasoko dira, teknologia digitala erabiliz informazioa eskuratzeko, eta ikasleek jakintzagaian inplikazio handiagoa izango dute, eurei prestakuntza osoagoa eta integragoia eskainiz.

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK

1. Pintura-artelanak ezagutzea eta baloratzea, adierazpen artistiko desberdinak behatuz, gizarte-, historia- eta kultura-testuinguruarekin erlazionatu ahal izateko eta ondarea kontserbatzeko beharra ulertzeko.

Arte-ekoizpenak kultura-identitatearen eta sortu diren testuinguru sozial eta historikoaren isla dira.

Iraganeko produkzioen aurkikuntzak funtsezko gakoak ematen ditu orainaren interpretaziorako eta etengabeko ikaskuntzarako. Era berean, ondarearen kontserbaziorako erabaki garrantzitsuak hartzea errazten du.

Funtsezkoa da produkzio artistiko oro testuinguruan kokatzea, behar bezala baloratu ahal izateko, artearen historiaren bilakaerari buruzko ikuspegia izateko, eta, horrekin batera, produkzio horiek sorrarazten dituzten gizartearen bilakaeraren berri izateko.

Konpetentzia espezifikoa hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, KD1, KPSII.1.1, HK1, KAKK1.

2. Pintura-artelanak ikertzea eta aztertzea artearen historiako mugimendu eta aldi desberdinak kontuan hartuz, harrera eta gozamen estetikoa garatzeko eta proposamen horien asmoa eta zentzua ulertzeko, terminologia espezifikoa zuzen erabiliz.

Pintura-lanen azterketa prozesu konplexua da, eta hainbat metodologiatatik heldu behar zaio. Horiek lanaren ikusizko azterketaren osagarriak dira beti, eta haren sinpletasun teknikoa, berehalakotasuna eta aldakortasuna direla medio, lehen hurbilketa-metodotzat har daiteke. Lanaren ikusizko azterketa funtsezko bi lerroren artean dago. Alde batetik, arte-ekoizpenak ikusterakoan ikasleek plazer estetikoa garatzen dute, eta, horrela, beste prozesu kognitibo garrantzitsu batzuk aktibatzen dituzte, hala nola arreta eta memoria. Bestetik, lanaren ikusizko azterketaren bidez, ikasleek pertzepzioan zentzu kritikoa hartzen dute, eta horrek aukera ematen die lanak berak edo artistak lan hori sortzean dituen asmoak identifikatzeko.

Aztertutako adibideen artean genero-ikuspegia txertatuko da, emakumeek egindako arte-ekoizpenen azterketaren bitartez.

Konpetentzia espezifikoa hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK3, KD1, KPSII5, HK1, KAKK2.

3. Pintura-ekoizpenen harreraren aktiboki parte hartzea, haien sorkuntza-prozesuak ikertuz, haien iraunkortasun-maila eta ingurumen-inpaktua bereizteko gaitasuna garatzeko.

Historian zehar erabilitako teknikak ezagutuz, ikertuz eta aztertuz, ikasleek pintura lanak identifikatzeko eta sailkatzeko gaitasuna garatzen dute. Ekoizpen horiek produktu materialki fisikoak dira eta ingurumenaren aldetik kontuan hartu beharreko elementuak. Ikasleek kontuan hartu behar dituzte gogoeta horiek, lana jasotzen dutenean lan jakin batean erabilitako teknikak, materialek eta prozedurek ingurumenaren duten inpaktua hautematen jakiteko. Gainera, arte-ekoizpenaren iraunkortasun hori ondare artistikoaren kontserbazioaren kontzientziarekin osatu behar da, iraunkortasunaren eta arte-ekoizpenen kontserbazioaren artean errespetuzko elkarriketa ezarri.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK3, STEM2, KD1, KPSII2, HK2, HK4, KAKK2.

4. Adierazteko gaitasuna garatzea, hainbat material, tresna eta teknikarekin esperimentatuz, norberaren autonomia, sormena eta irudimena garatzeko, eta zentzu kritikoa eraikitzea autoestimuko eta norberaren buruarekiko konfiantzazko giroan.

Pintura-ekoizpenek, beren mugen barruan, esperimentazio-maila handia ahalbidetzen dute, askotariko materialak, tresnak eta teknikak konbinatuz. Alderdi horien ezagutzan sakontzeak askatasun nahikoa ematen die ikasleei beren ideia

pertsonalak irudikatzeak eta sentimenduak irudimenez eta sormenez adierazteko. Trebetasun horiek eskuratzeak aukera ematen die ikasleei inprobisazioan trebatzeko eta proposatutako ekoizpenak erraztasunez gauzatzeko. Ekoizpen horiek ebaztea bultzada bat da ikasleentzat beren hazkunde pertsonalean. Horrek autokonfiantza

giroa sortzen du, eta, aldi berean, beren zentzu kritikoa areagotzen du eta autoestimua handitzen du.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: KE2, STEM1, KPSII5, HK3, EK1, KAKK3.2.

5. Arte-ekoizpenak egitea, banakakoak zein taldekoak, baliabideak egokituz eta gauzatzearen kalitatea baloratu, ideiak, iritziak eta sentimenduak adierazteko eta norberaren eta besteen lanaren aldeko diskurtso enpatikoa ezartzeko.

Pintura-teknikek baliabide indartsuak eta oso egokiak eskaintzen dituzte edozein gairi buruzko ideiak, sentimenduak eta iritziak modu pertsonal eta askean adierazteko.

Gauzatze-prozesuan, ikasleek prozesuaren uneak, aurrerapena eta tekniken aplikazio egokia ebaluatu behar dituzte, hala behar izanez gero, egoki iritzitako edozein elementu indartzeko, aldatzeko edo errepikatzeko.

Proiektuak indibidualak direnean, autonomia eta autoestimua garatzen laguntzen dute, baina, aldi berean, etorkizuneko kolaborazio-ekoizpenak aberasteko aukera ematen dute.

Proiektuak kolektiboak direnean, ikasleek besteengandik jasotzen dute, besteei ekarpenak egiten dizkiete, enpatia sortzen dute eta problemak eta gatazkak ebazteari aurre egiten diote, eskuratutako trebetasunak eta teknikak kontzienteago finkatuz.

Banakako edo taldeko proiektuak egiteko edozein fasetan pentsamendu dibergentea sartzeak, proposamenak eraginkortasunez gauzatzea ahalbidetzeaz gain, sormenari lotutako baliabideen integrazioa bultzatzen du, beste diziplina eta proiektu batzuetan aplikatzeko baliagarriak diren lan-dinamika enpatikoak barne hartuz.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: KE2, STEM3, KPSII1.1, KPSII3.1, KPSII3.2, HK1, HK3, EK1, EK3, KAKK3.1, KAKK4.1.

6. Arte-ekoizpen bat —banakakoa eta/edo kolektiboa— egiteko faseak modu aktiboan planifikatzea eta parte hartzea, proposamen bati eraginkortasunez eta sormenez erantzuteko, eta sortzen diren ondorio inklusiboak, sozialak eta aukera pertsonalak ulertzea, lanbide-aukerek lotutakoak barne.

Lanaren plangintza eta ekoizpena bukatutako azken produktua adina balio edo gehiago duen osagai bihurtzen da.

Proiektu artistiko kolektibo orok kide guztien inplikazio aktiboa behar du, azken ekoizpena arrakastaz gauzatzeko ez ezik, plangintza- eta sorkuntza-prozesuan esku hartzen duten ikaskuntza guztiak aurre-eramaterako ere. Komunikazio-prozesu bat da, eztabaidatzekoa, zalantzan jartzekoa, ideiak trukatzekoa, inklusioa eta aniztasunarekiko errespetua bultzatzen dituen, eta ikasleen garapen pertsonalerako eta sozialerako aukerak balioesten dituen, baita ikasleen lanbide-aukerak ezagutzea ere.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, KE2, STEM1, STEM3, KPSII3.1, KPSII3.2, HK2, HK4, EK2, EK3, KAKK4.2

EBALUAZIO-IRIZPIDEAK

Pintura
1. konpetentzia espezifikoa.
1.1. Pintura-teknikak eta -estiloak testuinguru sozial, historiko eta kulturalarekin lotzea, artelanak aurreiritzirik gabe behatuz.
1.2. Hainbat garai eta testuingurutako ekoizpenak ezagutzea, teknika eta estilo piktorikoen kultura eta arte-aniztasunak dakarren aberastasuna eta horiek kontserbatzearen garrantzia baloratuz.
2. konpetentzia espezifikoa.
2.1. Arte-ekoizpenak aztertzea, askotariko testuinguru kulturantzian gozamen estetikoak sustatzeko, hurbiltzeko eta ikas-teko askotariko metodologiak ezarriz.
2.2. Arte-ekoizpenen intenzionalitatea eta zentzua erabilitako pintura-teknikekin lotzea, ikusizko azterketarako gaitasuna aktiboki garatuz, terminologia espezifikoa zuzen erabiliz.
3. konpetentzia espezifikoa.
3.1. Pinturak sortzeko prozesuan esku hartzen duten prozedurak, materialak eta tresnak interes handiz ezagutzea, informazioa behatzeko, bilatzeko eta hautatzeko prozedurak aplikatuz, eta horien jasangarritasuna eta ingurumen-inpaktua aztertuz.
3.2. Pintura-teknikak sailkatzea, haien testuinguru historiko, komunikatibo eta adierazkorrari jarraiki, aurrez pentsatutako ideiarik gabe, aldi eta artista garrantzitsuenen artelanak aztertuz.
4. konpetentzia espezifikoa.
4.1. Pintura-hizkuntzaren bitartekoekin modu sortzailean esperimintatzea, adierazpen pertsonal eta autonomorako gaitasuna garatuz, proposamen askeek zein orientatuek motibatutako arte ekoizpenak sortuz.
4.2.. Sormenez eta irudimenez inprobisatzea, pintura-teknika desberdinekin banakako proiektu batean, zentzu kritikoa eraikiz eta hazkunde pertsonala sustatzen duen autoestimua garatuz.
5. konpetentzia espezifikoa.
5.1. Adierazpen- eta komunikazio-egoera bakoitzerako baliabide egokiak sormenez hautatzea, arrazoi jakin batekin ekoizpen plastikoak egitean aplikatuz
5.2. Proposamen artistiko indibidualak eta kolektiboak trebetasunez eta teknika kontrolatuz ebaztea gai zehatzen bidez.
6. konpetentzia espezifikoa.
6.1. Pintura-lan baten produkzioa planifikatzea, sormenez eta irudimenez banakako edo kolaborazioko proposamen zehatz batera egokitzeko baliabide egokiak hautatuz, haiek ebaztean sortzen diren aukera pertsonalak, sozialak eta inklusiboak baloratuz.
6.2. Proiektu artistiko kolektibo baten faseetan aktiboki inplikatzeko, kohesioa, integrazioa eta inklusioa sortuz, eta proiektua norberaren esperientziarekin aberastuz.

OINARRIZKO JAKINTZAK

Pintura
Ikusizko hizkuntzaren eta pertzepzioaren oinarrizko elementuak eta printzipioak.
Espazioa antolatzeke oinarrizko egiturak.
Pertzepzio-kategoriak: norabidea, oreka, pisu bisuala, herenaren legea, urrezko sekzioa, forma, kolorea, espazioa, argia, perspektiba, mugimendua, dinamika, erritmoa, adierazkortasuna.
Materialak.
Pinturari lotutako materialak, tresnak eta euskarriak. Ezaugarriak eta terminologia espezifikoa.
Pintura-teknikei lotutako euskarriak, tresnak, pigmentuak, aglutinatzaileak eta disolbatzaileak. Eboluzio historikoa. Materialen arteko elkarrekintza.
Material artistikoen segurtasuna, toxikotasuna eta ingurumen-inpaktua.
Pintura- teknikak.
Teknika lehorrak: grafitozko arkatzak, ikatz-ziria, arkatz konposatuak, sanginak, barra koipetsuak, kolorekoak eta pastelak. Aplikazioa lanak egitean
Teknika hezeak eta mistoak. Tinta eta bere tresnak. Aplikazioa lanak egitean.
Teknika solidoak, olioak eta mistoak. Arrautza-tenplea. Enkaustadurak. Pastelak. Olioak. Urarekin nahas daitezkeen olioak. Pintura biodegradagarriak. Aplikazioa proiektuak eta lanak egitean.
Pintura historian zehar.
Estilo eta garai askotako pintura-lanak: analisi teknikoa eta prozedurazkoa.
Euskal Herriko jatorrizko obrak. Aberastasuna eta adierazpen-balioa.
Proiektu grafiko-plastikoak. Jarrerak.
Proiektu-metodologia.
Proiektu grafiko-plastikoak planifikatzeko eta garatzeko estrategiak.
Lan-taldean antolamendua. Parte-hartze aktiboa berdintasunean, ikuspegi inklusiboa, ez-sexista eta diskriminatzen duten estereotipoak gainditzeko hartuz.
Diziplina- eta erantzukizun-ohiturak talde-lanean.
Pintura-lan bat egiteko prozesua.
Autonomia eta zorrotasuna lanak egitean eta/edo egikaritzean.
Proiektu grafiko-plastikoen erakusketa eta hedapena.
Proiektu grafikoen faseak eta emaitzak ebaluatzeko estrategiak. Errorea hobetzeko eta ikasteko aukera gisa.
Ingurumen-jasangarritasuna.
Jakin-mina, jarrera irekia eta sentsibilitatea artearekiko eta haren norabide berriekiko.

PSIKOLOGIA

Psikologia 2.go mailako jakintzagaia duen helburu nagusia Batxilergoan, prozesu mentalak eta jarrerak aztertzen dituen zientzia den aldetik, ikasleei beraien eta besteen prozesu mental eta jarrerak ulertzeko beharrezkoa duten esparru kontzeptual eta metodologiko bat eskaintzea da. Esparru horretatik abiatuta, ikasleak bere burua ulertu ahalko du, bere ingurukoak ulertzen dituen aldi berean, beti ere garapen pertsonala eta ongizate mental eta emozionala helburu dituelarik. Helburu nagusi honi lotuta beraz, materiak izaera teoriko-praktikoa izan behar du. Gure prozesu mentaletan parte hartzen duten faktoreen, teoria psikologikoen edo teknika ezberdinen erabilpenen gaineko ezagutzak, ikasleari bere burua koka-tzeko erreferentzia bat ematen diote. Ikerketa eta esperimientuen presentziak jorratu beharrekoaren barruan, ikasleen interesei lotuak izan behar direnak (kontestua, etapa eta garaia kontutan hartuta), hauen kezka eta zalantzei erantzun bat topatzeko bidea